

El principi de la llibertat nacional implica, per a Catalunya, el dret a disposar dels seus destins i de governar-se ella mateixa, sense altres limitacions que les derivades de la pròpia voluntat democràticament expressada i de les relacions peninsulars i internacionals.

Esquerra Republicana de Catalunya.

¿QUI HA DE RESTAURAR LA MONARQUIA?

Si la dinastia borbònica ha de recuperar el tron de l'Estat espanyol, és evident que ho naurà de fer únicament amb l'ajuda dels seus partidaris, dels que es consideren indiferents davant les fórmules institucionals i dels qui tot i no essent monàrquics consideren, per ara i tant, aquest sistema institucional com l'únic capaç de substituir la Dictadura que envileix l'Estat i humilia i empobreix la immensa majoria de ciutadans.

Però si ningú no nega als monàrquics, als indiferents i als monàrquics circumstancials el dret a auspicjar una tal restauració, és il·lògic i anti-polític demanar als republicans que els facin l'esqueneta. Si els republicans no creiem avui en la monarquia gairebé pot dir-se que és tant per raons morals i patriòtiques com doctrinals. En efecte, l'home que avui és preval dels drets de successió dinàstica està ben lluny de poder invocar a favor seu aquella neutralitat que li podria permetre l'arbitratge damunt totes les classes socials de l'Estat espanyol. Les monarquies anglesa i nòrdiques són als antípodes de l'espanyola.

Però si fóra il·lògic i anti-polític requerir els republicans per a una restauració monàrquica, resultaria encara més inconcebible que el requirement fos considerat com a convenient, tàcticament, pels nacionalistes catalans, republicans o no. No hi ha cap catalanista que s'atreveixi a proclamar públicament la seva esperança en el reconeixement dels drets de Catalunya dins d'un Estat espanyol atribuït « per la gràcia de Dios » a la dinastia borbònica. Aquells que invoquessin les lliçons de català donades al pretendent i retreguessin la seva tria del títol de « Conde de Barcelona » per a considerar favorablement la seva ascensió al tron d'Espanya donarien la impressió que pensen amb cinquanta anys de retard i que, de retop, creuen que és una « bona solució » per a Catalunya ressuscitar el « Real Decreto » del 18 de desembre del 1913 referent a la creació de la Mancomunitat... de les « diputaciones provinciales », institució escarnida 10 anys després per Alfonso XIII a través de la signatura del primer dictador Miguel Primo de Rivera.

El republicanisme és tradicional a Catalunya. I ho és perquè aquesta viu de cara Europa i perquè els catalans fórem els primers a descobrir la impossibilitat de sanejar l'Estat de les castes que sempre s'han arripat a la monarquia borbònica per tal de conservar llurs privilegis i heure'n prebendes. Els obrers — catalans o no — i la classe mitjana del nostre país són per essència liberals i no es pot especular sobre llur actual i imposat silenci per a deduir-ne un refús dels sentiments democràtics avençats.

¿ Qui pot creure que un cop esbotzades les portes de la dictadura els catalans descobriren una « nova manera de pensar » oposada als corrents nodrits arreu de l'occident europeu per les forces populars ? Caiguda la dictadura, els demòcrates de cada vila catalana veuran, immediatament, que els neo-monàrquics seran els mateixos personatges que ara detenten el govern del municipi i es prevalen de l'aparell franquista per a escarnir els ciutadans i enriquir-se. ¿ Quin català voldrà barrejar-se, o simplement coincidir, amb aquests elements sempre a l'aguait de les situacions d'excepció per a reeixir i prodigar llur mediocritat ? Són aquests els que en una situació monàrquica tornarien als municipis i als llocs clau de l'Estat espanyol. ¿ Es vol veritablement aquesta mena de canvi ?

S'ha objectat, i segurament per part d'elements que la nostra objectivitat ens força a considerar sincers i patriotes, que la monarquia podria alliberar-se de la pressió de les tradicionals castes si les forces republicanes i liberals li prestessin llur col·laboració. ¿ Qui pot imaginar-se que en un país en què les classes conservadores encara discuteixen l'oportunitat dels drets sindicals, en pràctica a tots els Estats moderns i lliures desistirien de pressionar els governants monàrquics amb llurs concepcions retardatàries i egoistes ? ¿ Qui pot confiar en una noblesa que encara somnia imperis, en una « unidad de destino » tràgica i en els privilegis de casta o de classe i que sempre està disposada a calar foc a Es-

ANIVERSARI LUCTUOS

Com cada any, els catalans exiliats arreu del món han dedicat un fervorós record a la memòria del President de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys, el qual fou segrestat a França per la Gestapo i la policia franquista, tancat a la presó de París i portat després a Madrid, per a ésser afusellat a Montjuïc el dia 15 d'octubre del 1940 pels delictes d'haver estat elegit demo-

cràticament l'any 1934 President dels catalans i haver fundat l'Esquerra Republicana de Catalunya l'any 1931.

L'acte, sense cap mena de dubte més important dels que es vénen celebrant, és el que té lloc cada any a Montevideu on el màrtir català té dedicada una plaça pública, a la qual acudeixen destacades personalitats oficials i intel·lectuals d'aquella república.

DE LA « GRAN » DIPLOMACIA PRO-ARAB

Es inútil que Franco dissimuli emparat per la seva censura : el tret « àrab » li ha sortit per la culata. Aprofitant-se de les dificultats de França al Marroc, el Dictador espanyol s'apressà a jugar la carta del drets... dels moros a llur llibertat, i el resultat ha estat el forçat abandonament del protectorat marroquí. Els militars espanyols no amaguen llur disgust davant la inèpcia de la diplomàcia del cap suprem de l'Exèrcit i detentor « vitalici » (?) de les regnes de l'Estat. Al seu antic col·laborador García Valiño se li ha presentat l'hora de fer examen de consciència : la mateixa cadena que possibilità armes als partidaris del sobirà del Marroc

n'ha posat a les mans dels que avui es revoltent a Ifni. ; Oficials i soldats espanyols han caigut per les bales tirades per les armes originàries del pare d'artilleria de Sant Andreu !

Qui sembla vents recull tempestes ! i malgrat la desfilada davant d'Agadir de vaixells de l'esquadra espanyola ningú a l'estranger no dubta que el gneral Franco haurà d'abandonar les « plazas de soberania » que deté al Nord d'Àfrica. El generalíssim, doncs, no podrà carregar als polítics — com ho féu en el seu discurs de València — la culpa de la pèrdua de les darreres posicions colonials espanyoles.

DEL FARAONISME A LES « CHABOLAS »

« En este dilema — escriu un ex-falangista — grandiosidad e interés social, nuestro actual Régimen, tanto o más que cualquier otra Dictadura, ha optado decididamente por lo primero : por la línea monumental e impresionante del Valle de los Caídos, de las descomunales, desproporcionadas y pedantes Universidades Laborales, de la dispendiosísima y mal administrada Central de Avilés, del Ministerio del Aire y la cárcel de Carabanchel, de los innumerables hoteles y lujosos Paradores de Turismo, del costoso « Pegaso » y del brillante « Talgo », antes que por las viviendas baratas — cuyo déficit aumenta sin cesar —, por la mejora y desarrollo global de nuestro vergonzoso sistema ferroviario, por la construcción de los miles de escuelas que faltan, por la renovación del utillaje y la maquinaria de nuestras industrias tradicionales, que se hundan de puro viejas — con la textil catalana a la cabeza — y por la producción masiva de ma-

quinaria agrícola para la mecanización de nuestra tierra ».

« Tenemos — prossegueix l'ex franquista, que ara copia al Director General de Primer Ensenyament — más de cuatro millones de analfabetos totales — de los que firman con sus huellas digitales — de más de diez años, la mayoría de ellos nacidos dentro del Régimen, la otra mitad adultos. Nos faltan unas veinticinco mil escuelas, pero, además, otras diecisiete mil están en un estado lastimoso. Necesitamos ahora, por lo menos, ocho millones de pesetas para resolver los aspectos más apremiantes de la enseñanza primaria en España. El Valle de los Caídos equivale a la construcción de 15 ó 20 escuelas ». Per altra part, Espanya va al darrera, en percentatge de quilòmetres de vies ferroviàries, d'Itàlia, Iugoslàvia, Portugal i Bulgària.

Franco s'ha preocupat del seu cementiri, però ha desdenyat la vida dels espanyols.

VITALICIS PER VOLUNTAT PROPIA

El Dictador perd cada dia més els frens. El seu discurs de Cap d'Any marca el punt àlgid de la seva egolatria quan diu « desde los primeros momentos en que por la voluntad de Dios y del pueblo español asumimos la responsabilidad VITALICIA de los deberes que implica la Jefatura del Estado... ».

La premsa internacional no ha passat per alt la pretensió enfebrada del « generalíssi-

mo » i, com és natural, lliure de tota censura, assenyalà la contradicció existent en l'atribució d'un drets vitalicis acordats per un poble que no pot expressar-se. Quant al « por la gracia de Dios » és matèria que requereix majors testimonis de comprovació que els que pot aportar-nos el propi usurpador dels drets populars. NOS neguem, al menys, els drets que ELL s'atribueix del NOSTRE poble.

L'IMPERIO CONQUISTA UNA CAMPANETA

Cal ésser justos i donar al César el que és del César. El representant de Franco als Estats Units acaba d'obtenir una sensacional victòria. En efecte, el vaixell espanyol « Reina Mercedes » que s'emportaren els nord-americans després del desastre de Cavite, i el qual ha servit fins ara de prosaïques oficines a l'Acadèmia Naval de Annapolis, ha estat « simbòlicament » restituit al govern espanyol.

L'ambaixador exigia que fos no res menys que el propi senat nordamericà el que acordés el retorn a Espanya d'alguna relíquia del vaixell. El Director de l'acadèmia aplanà totes les dificultats... democràticament.

« — No se'n faci, senyor Ambaixador ; si vol, li dono ara mateix la campaneta del vaixell desafectat ». I així es féu. D'aquesta cessió se n'ha fet una efemèrides històrica que ha donat l'ocasió a l'« A.B.C. »

d'escriure una de les seves millors pàgines de l'antologia patriòtera.

Heus ací en què ha acabat l'imperio promès per Franco : amb la recuperació d'una

campaneta destinada a la ferralla. A manca del protectorat del Marroc, hom podrà embadalir-se contemplant l'heroica conquesta.

UN BLASME COENT

La Confederació Internacional dels Sindicats Lliures denuncià davant del Comitè de Llibertat Sindical de l'Oficina Internacional del Treball de Ginebra els casos de repressió del govern espanyol contra els obrers vaguistes i la manca de llibertat sindical.

Requerit el govern espanyol per a que informés respecte l'esmentada denúncia, hi contestà negant el dret als sindicalistes exiliats — en nom dels quals s'expressava la C.I.S.L. — d'immiscuir-se en afers sindicals espanyols puix que... aquests no tenen a Espanya cap sindicat ! Però en la seva reunió del primer de novembre del 1957 el Consell

d'Administració de la O.I.T. conclougué : « que existeix una contradicció fonamental entre la legislació vigent a Espanya i els principis de la llibertat sindical consagrats per la constitució de la O.I.T. » i en conseqüència « s'apremia el govern espanyol per a que esmeni la seva legislació per tal de fer-la compatible amb els esmentats principis ».

No cal dir que el govern espanyol farà el sord al requeriment que li adreça l'O.I.T., l'organisme al qual fou admés davant l'espur de tots els mitjans sindicalistes democràtics.

LES LLETRES A « DESTINO »

« Destino » té una secció per a deixar esbravar els mancats de preocupacions. Tot el més que s'hi pot llegir és alguna que altra « protesta » per negligències urbanístiques o l'opinió sobre si una noia pot o no besar el corredor ciclista guanyador d'una cursa. Sobre els problemes del país : de la censura, dels latrocínis i incapacitats i dels drets de la llengua catalana està prohibit de fer-hi al·lusió, i els ex-nacionalistes que escriuen a « Destino », per a fer el « doble joc », són els primers a mantenir respectuosament el silenci. ; Quina tristesa causen aquestes signatures en una publicació que no deixa, ni pot deixar, passar cap aniversari sense exaltar la « gesta gloriosa » d'aquells que, Franco al cap, suprimiren l'Estatut de Catalunya i el dret a ésser lliure !

Començàvem al·ludint la secció « popular »

de « Destino » i acabem insistint en la carrincloneria de la major part dels autors de les lletres al Director. Un d'ells demanava fa poc temps que en el cas de traslladar-se a Espanya la despulla del poeta Machado, enterrat a Colliure, fos José Pla el que presidís la fúnebre repatriació. ; Voleu més incongruència entre Pla escriptor a sou del que més pagui i Machado, poeta exquisit mort fora de la seva pàtria, exiliat per ideal ? No cal que el que ha tingut la genial idea insisteixi a donar al prosista més tant se me'n fum de la terra l'honor d'aquell seguici car els intel·lectuals francesos i els exiliats han iniciat suara una subscripció per a élevar un monument mortuori al poeta espanyol enterrat al migdia de França, on continuarà fins que la llibertat ressorgeixi al seu país.

ELS FALSOS EUROPEISTES

« Ací — ens escriuen — tothom és europeïsta ». Potser sí, però Déu ens en guard de l'europeïsm de tota aquesta colla de Valdeiglesias, Artajos i Calvo Serer car ens parlen d'una unitat europea a llur mesura, que és la mateixa de la Dictadura espanyola. No cal que s'escarraci « Reino » inflant Congressos absolutament sense importància com el celebrat per l'« Union Panéuropéenne » a Suïssa. Les agències de premsa espanyoles han censurat una part de la resolució, car si bé en el congreset al·ludit es demanà que Espanya i Portugal entressin a totes les institucions europees, també s'hi aprovà una moció per la qual es demanen eleccions per elegir una Assemblea Europea. Segons « Reino » el delegat espanyol tingué un gran èxit en fer canviar el mot « directes » per « populars », però cap associació ni moviment europeu amb una mica de cara i ulls no accepta les subtils dels neo-europeïstes i exigeixen que siguin els pobles i TOTS ELS CIUTADANS els que elegixin els diputats a l'Assemblea Europea.

Un altre exemple d'europeïsm sense prestigi és aqueix flamant « Centre Européen de Documentation et Information » nascut, quin pressagi !, de les excursions turístiques a l'Escorial que sota la capa de l'europeïsm organitza cada any el Ministeri de Ne-

gocios Estrangers d'Espanya. Tots els informadors assenyalen el caràcter reaccionari i gens europeïsta que anima aquestes jornades que sota el signe del « tot pagat » vénen celebrant-se a l'Escorial. Es inútil fer jocs de mans. Pot el govern de Franco emprendre la via europea per tal de rescabalar-se del fracàs de la seva política àrab, però hi han condicions que determinen l'acceptació d'Espanya al concert europeu : per a entrar al Consell d'Estrasburg cal acceptar la Carta dels Drets de l'Home i per a entrar al Mercat Comú cal que es netegin els trusts estatals, igualar el nivell de vida dels obrers amb el dels altres països i renovar l'utilatge de les fàbriques. El Mercat Comú és tot el contrari del principi autàrquic que regeix a Espanya.

Franco pogué entrar a l'ONU perquè és una Assemblea de representants de governs; però ja serà més difícil poder entrar al Consell d'Europa, car la seva Assemblea està composta d'elements polítics, de diputats que es deuen a llurs partits i no als governs. L'entrada del règim franquista a l'Assemblea d'Estrasburg causaria un gran trasbals polític puix que els partits més influents en l'àrea europeïsta es veurien obligats a separar-se del Moviment Europeu o quedar com uns apòstates.

panya com a tota solució al problema de les nacionalitats, l'agrari i el social? L'eminència gris de l'Opus Dei, Calvo Serer, ha escrit en un llibre que no hi ha possibilitat d'arribar a un compromís entre l'Espanya tradicional i la liberal o de l'Institut Lliure d'Ensenyament, i que la guerra civil de 1936-39 no fou més que l'explosió d'una lluita sorda que covava en el país des del segle passat.

La monarquia, si restauració hi hagués, només podria ésser el fruit dels propis monàrquics. Aquests no necessiten la col·laboració d'aquells que no creuen en una tal solució espanyola i fóra pecat d'insinceritat per part d'aquells si vulguessin fer creure al poble que la Dictadura franquista perdura gràcies a la negativa dels republicans a empenyer la carrossa reial. Ells saben perfectament que no tenen necessitat d'aquests braços per a restaurar llur dinastia, com saben igualment que els republicans, els de l'interior i de l'exili, no estorbaran cap intent per a enderrocar l'actual sistema despòtic i que l'únic que se'ls pot demanar és que considerin la situació amb la responsabilitat i el patriotisme exigits pels sofriments dels nostres pobles.

Si la monarquia no ha estat instaurada és per culpa exclusiva dels propis partidaris. Cal dir les coses pel seu nom: els monàrquics se'n diuen, però no en fan; els militars són, en llur major part, partidaris de la restauració, però no desembeinen el sabre; l'Església, la Banca i l'alta burgesia figuren el cap sota l'ala i no fan res per a que el « reino » amb què Franco encapçala la « seva » constitució esdevingui un fet, i tant la vídua d'Alfonso XIII com el seu fill no mostren cap pressa per a instal·lar-se al Pardo. ¿ No s'assegura de bona font que l'ex-reina Victòria està obligada per raons econòmiques amb el govern del Dictador i que el pretendent està, al seu torn, lligat econòmicament amb la seva mare? Així les coses, ja resulta més comprensible la manca d'apetència reial que s'atribueix als estriuejants d'Estoril. Per això resulten inútils els missatges enviats al pretendent per a incitar-lo a obrar o a declarar-se contrari a tota entesa amb el general Franco. El reial destinatari no respon perquè no vol adquirir cap responsabilitat, permetent així la pervivència de la Dictadura. No són contestades les invocacions dels seus partidaris... ni les procedents d'elements ingenus sempre a la recerca d'actituds originals. Ja fóra hora que uns i altres desistissin d'implorar una voluntat inexistent. I sobretot que la « súplica » no porti cap segell nacionalista català!

Es, políticament i patriòticament, necessari pensar en una solució diferent a la d'una prèvia restauració monàrquica. Es potser avui per avui prematura una solució republicana per manca d'un força determinant de pressió, però no és gens aventurat predir que ella s'imposarà irremissiblement en un futur gens allunyat, car estem convençuts que els problemes més aguts només es podran resoldre en un règim republicà. Es convenient dir als massa confiats que resultaria gairebé impossible passar d'una situació monàrquica — encara que aquesta fos provisional — a una de republicana. Els « ultras » que, sense cap mena de dubtes, s'empararien de l'Estat tenen ben present a l'esperit el que ells en diuen « l'error » del 12 d'abril del 1931. Es il·lusori creure que el Ministeri de la Governació s'avindria, avui, a reconèixer com a determinant un resultat electoral semblant al de fa 27 anys.

La solució no pot ésser més que democràtica: constitució d'un govern provisional, el més prestigiós possible, que prepari la consulta a la sobirania nacional i el resultat de la qual hauria d'ésser respectat per tothom. A aquesta interinitat n'hi hauria de correspondre una de semblant a Catalunya. Una constitució, fruit de la voluntat popular; un poder executiu respectuós envers l'oposició; unes minories que acceptin lleialment el joc democràtic per a fer prevaler llurs postulats i, finalment, el reconeixement sense reserves del dret de les nacionalitats a decidir sobre llur propi destí. Heus ací els fermes pilars de l'estabilitat política, a defecte de la qual els nostres pobles tornarien a situacions tan desgraciades com les que s'han vingut sofrint.

Exili, febrer del 1958.

ESTATUT DE CATALUNYA

Article 1. — El poder a Catalunya emana del poble, que l'exerceix per mitjà dels organismes de la Generalitat.

Article 2. — La capital de Catalunya és Barcelona.

Article 3. — La llengua pròpia de Catalunya és la catalana.

Article 4. — La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc.

DESPRES DE LLEGIT, DONA AQUEST FULL A UN ALTRE AMIC.